

UTILE DULCI, genootschap in 1845 in het Klein Seminarie te Sint-Truiden opgericht door priester L. Rubens, professor aan het filosoficum aldaar, voor de Vlaamse studenten van deze afdeling, van de retorica en de poësis met het doel de Nederlandse taal en letterkunde te bevorderen.

Toen in 1846 in dit seminarie, het enige in het bisdom Luik waar derhalve ook Walen studeerden, een „académie française” tot stand kwam, werd Utile Dulci naar analogie hiervan de „academie” geheten, een naam die het honderd jaar behouden heeft. Het reglement werd naar de statuten van Met Tijd en Vlijt opgesteld, waaraan het zich als een soort annexe wilde hechten en waarmee het aanvankelijk nauwe betrekkingen onderhield. Tijdens de halfmaandelijks vergaderingen werd door

een der leden een lezing of een voordracht gehouden. Tevens waren de leden verplicht twee werken (poëzie, proza, toneel) per jaar in te leveren, waarvan de beste in Letteroefeningen gepubliceerd werden. Jaarlijks gaven de leden een letterkundige avond of een toneelopvoering in de zgn. academiezaal. Tal van Limburgers die later bekendheid verwierven, werkten hieraan mee, o.a. L. Leynen, F. Bamps, F. Nouwen, P. van Schillebeek, N. van Hees, L. Plessers, A. Cuppens, W.J. Lenaerts, M.H. Rutten, J. Geurts, J. Paquay.

Hoewel deze vereniging opgericht werd tot beoefening van de Nederlandse taal- en letterkunde en de overheid alleen dit aspect stimuleerde, werd er n.a.v. de bespreking van bepaalde werken ook aan maatschappijkritiek gedaan, hetgeen resulteerde in een aanklacht van de specifieke Vlaamse noden, zodat het vaak tot controversen tussen de directie en de leiding van het genootschap kwam. Al te flamingantische leden van *Utile Dulci* verlieten daarom het seminarie of werden hiertoe verplicht. Tijdens haar honderdjarig bestaan is deze academie steeds, nu eens latent, dan weer openlijk, een haard van Vlaams bewustzijn geweest. Ze was tevens het eerste taalminnend genootschap dat na 1830 in een instelling voor middelbaar onderwijs opgericht werd. Ze was de bakermat van de V.B. in Limburg, vooral doordat de Vlaamsvoelende studenten later als priester of academicus de opvattingen, in *Utile Dulci* verworven, in colleges en studentenbonden verbreidden.

WERKEN : *Letteroefeningen* (1852, '57, '93).

LITERATUUR : P. Bellefroid, *Onze hedendaagsche Limburgsche dichters* (1906); - J. Paquay, *De katholieke Vlaamse studentenbeweging in Limburg tijdens de XIXde eeuw* (1931).

SIMON VANDEVELDE